

Editor: Călin Vlășie
Redactare: Ioan Es. Pop
Tehnoredactare: Adriana Vlădescu
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Ionuț Broșțianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIPER, GRIGORE

Opera poetică / Grigore Chiper ; pref. de Răzvan Voncu. -

Pitești : Paralela 45, 2017

ISBN 978-973-47-2558-8

I. Voncu, Răzvan (pref.)

821.135.1

EPP

Copyright © Editura Paralela 45, 2017, pentru prezenta ediție
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul
este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro | www.cartearomaneasca.ro

Grigore Chiper

Opera poetică

Prefață
de RĂZVAN VONCU

Editura Paralela 45

joacă un rol decisiv în creionarea stărilor de spirit complicate ale eroului liric (precum în *Vermeer*, p. 72), îndeosebi cele închise, precum ultramarinul (p. 17). Drumul său trece pe „străzi cu acvafortele dezlănțuite”, primitoare ale unei mărci de neașteptată distincție (*Cavalli bianchi*). Atenția microscopică, focalizată pe lucruri infinitezimale, revelează o hieratică delicatețe vizuală: „O dunga albă de pe aripa cintezei!” (*Undeva în van*).

Poezia lui Grigore Chiper se hrănește și din multă tăcere, nu doar din cuvânt, camuflând o suferință adesea nemărturisită (*Vizită la spital* sau *Sub un pod din Italia*) sau un mister indicibil, doar sugerat (așa cum sesizează cu finețe critică Nina Corcinschi, în prefață).

Posesor al unei acute conștiințe a singurătății, poetul convertește solitudinea în poezie: „Ești singur ca o urmă în pustiu/ ca o crimă fără martori” (*Ceva de sfârșit de iarnă*). El dă dovadă de resemnare și, totuși, în egală măsură, de rezistență. „Desenul surâsului – pe față,/ carne vie – pe dos” (*Aroma de gutui*), încât nota solitară din finalul volumului semnifică nu numai pesimism, ci și acceptarea inevitabilului, a autenticității ființei, definită prin suprema dezgolire: „Singurătatea: Fă ce știi, nu te voi urma, pe nimeni nu urmez” (vol. *Roman-simulacru*).

Simona-Grazia Dima, *Pregnanța expresivă a vieții*,
„Viața Românească” (București), nr. 10/2016

CUPRINS

Prefață / 5

Abia Tangibilul (1983-1986) / 13

Aici, în falset / 71

Perioada albastră / 137

Cehov, am cerut obosit / 183

Turnul de fildeș înclinat / 215

Roman-simulacru / 247

Formalități / 273

Fișă biobibliografică / 321

Referințe critice / 325

Cuprins / 359

„I fear those big words, Stephen
said, which make us so unhappy.”

Joyce, *Ulysses*

„ABIA TANGIBILUL” SAU ÎN SPATELE FRONTURILOR IMAGINARE

Pentru un neinițiat în periplurile poeziei contemporane, versurile lui Grigore Chiper nu pot fi altceva decât (în cel mai bun caz) un incident curios. Spun „în cel mai bun caz” și mă gândesc la neșansa pe care autorul plachetei *Abia tangibilul* o împarte egal cu cititorul. Subtitlul „poeme a patru ani, '83-'86” indică o cronologie edificatoare pentru spiritul întregii poezii, dar trimite și la o regretabilă întârziere editorială, cu dezavantajele unei implicite „inactualități”. Pe de o parte, publicul nostru, ținut ani în șir în grotele preacunoscutului analfabetism estetic, cultural, politic, acum, scăpat la izvoarele gălgânde ale Adevărului, e capabil să recepționeze (și de aceea admite) în poezie doar Manifestul, precum în politică numai Mitingul. *Abia tangibilul* presupune însă o reacție care întrece nivelul de reacție al efuziunii patetice. Țin înadins să împrăștii eventualele nedumeriri de lectură (firești, dacă vom lua în calcul acest concurs de factori extraliterari). Aș fi vrut, de asemenea, să anticipez și să resping o posibilă trecere a acestei plachete la confortabila rubrică a „experimentului”. Dincolo de sentimentul unei „curiozități” literare, ochiul versat descoperă la Grigore Chiper lucrarea unei legități, împlinirea unui destin. Ceea ce la alți autori tineri se lăsa doar bănuț ori era (putea fi) surprins într-un amestec eterogen și eclectic, în *Abia tangibilul* transpare cu claritatea și, mai ales, cu tenacitatea și consecvența doctrinarului implicit. Ca și, odinioară, *Ochiul al treilea* de Nicolae Dabija și *Piața Diolei* de Leonida Lari sau, dacă am merge și mai departe în trecut, ca și *Numele tău* de Grigore Vieru ori *Sânt verb* de Liviu Damian, titlul acesta anunță un program, indică o opțiune de creație, oferă o cheie pentru descifrarea unui sens integral.

Abia tangibilul este reflexul unui alt „sfârșit de secol” (și sfârșit de epocă) și, concomitent, o replică estetică indirectă, implicită, gesticulației lirice, maximalismului retorizant și rațiozinant, elanului

egocentrist, eticist sau etnocentrist. „Sfârșitul de secol” indică o maladie marcată de stingerea potențelor energetice (subiective și obiective), de oboseală, de dispersie a realului și a percepției lui, de închideri și secționări succesive până la pragul-limită al „abia tangibilului”. Perspectiva temporală a „fărădeîntoarcerii” e subliniată obsesiv, torturant, până la epuizare. Continua devitalizare a cosmosului cuprins de palorile galbene, cărămizii și de vagul cețurilor, suprapunerile părelnice, scufundările și suspendările în vid, rotațiile în cerc, retragerile, fragmentările, rătăcirile labirintice creează un cadru poetic dominat de monotonie, toropeală și stingere. O stranie irealitate stăpânește spațiul tot mai restrâns, intimizat adesea până la prețiozitatea interioarelor cu baldachine. Pulverizarea realului, caleidoscopicul se răsfrânge în acest aflus existențial cu o totală abandonare de sine a eului în pâlpâirile infinitezimale ale „pasajelor” (!) sale de viață: „trăiesc de parcă cineva ar povesti despre asta”, „marea se confundă cu visele despre ea însăși”, „restul a fost ca o lectură făcută cu gândul în altă parte”. E adevărat, poetul scrie și altceva: „viața transpare din nou torturată de nesfârșita mea obiectivitate”. Dar aceasta nu mai este „tortura” subiectivității din *Ochiul al treilea* sau *Piața Diolei*. „Peisajele” sufletului din cartea lui Dabija (nu „pasajele” lui Chiper!) și vrăjitoria romantică din aceste cărți „torturau” printr-o intransigență a esteticului (o replică maximalistă la opresiunea socialului cazon) vidul unei realități înțepenite în inerție și alienare. Candoarea juvenilă și refluxul imaginarului erau forme de libertate a eului, remediu vivificator, „luptă cu inerția”. De altfel, într-un „pasaj” al amintirilor situația e surprinsă magistral și de autorul *Abia tangibilului*: „Un plop aduce puține foloase./ Vroiam să am un plop/ cu crengile și cu frunzele/ ridicate de o involburare/ sus până la limita foii./ Te-am luat de mână,/ cu cealaltă ai făcut un semn de adio/ și am lăsat fără sprijin acea tulpină -/ un timp navigând fără noi./ Erai singură/ ca și când în lume ar exista numai ciocniri,/ erau vorbe conjugate numai la prezent,/ era vară ce explica multe:/ și vânătoare a vânătorii de nori,/ și sentimente apărute ca într-un palimpsest,/ și chipuri eline reflectate în apa cea trecătoare”.

Învolburarea plopului desenat „până la limita foii” e în consens cu acel dinamism al văzului din exultanța imaginativă a „ochiului al treilea”. Mai departe însă subiectivitatea o ia cu totul în altă parte. Imaginea propulsivă e un simplu „accident”, o întâmplare fără o legătură strânsă cu axa unei conștiințe de sine. Ideea de conexiune internă lipsește în acest univers al „abia tangibilului”, unde „aproximația e starea de echilibru”. În spațiul tot mai restrâns, fărămișat, cu un cer spart în mii de fragmente, printre nedeslușitele nuanțe întrezărim (sau mai degrabă bănuim) imaginea abulică a unui eu limfatic, capabil doar de uitarea de sine în reveria la hotar de veghe și de abandon.

Vorbeam la început de o inactualitate a plachetei lui Grigore Chiper. „Toamna e obsesia celor umili”, scrie el, oferindu-ne, în fond, o explicație a dominantei sale tematice. O asemenea declarație ar putea să displacă cititorului de azi, dacă nu chiar să revolte simțul declanșat al demnității sale, umane și naționale. Dar accentuam mai sus că la mijloc nu este o opțiune, ci un destin, în traseul implacabil al căruia *Abia tangibilul* ocupă locul unei verigi logice (și necesare) finale. Dacă e să luăm cadrul poeziei noastre de la '60 încoace, în condițiile alienării progresive, golului și dispersiei ontologice li s-au opus mai întâi tăria *verbului* matern (*Sânt verb*) și sacralitatea *numelui* străbun (*Numele tău*). Mai apoi, când și acestea au încremenit în clișeu și au fost cuprinse de vidul lăuntric, poezii (tinerii șaptezeciști) au recurs la libertățile esteticului. Era o strategie de „rezistență” la inerția generală. Zborurile fascinante ale imaginației închipuind cu o ingenuitate juvenilă păsări lopătând prin ceruri „cu o singură aripă” ori viziunile unor piețe exotice (*Piața Diolei*) cu personaje stranii, excentrice, coborâte cu toată recuzita de rigoare din poezia romanticilor germani aveau darul unor defulări matinale în plină (re)așezare a întunericului unui inexorabil miez de noapte. Dar și aceste elixiruri narcotice și-au secăt în curând resursele. Cu atât mai mult cu cât reificarea generală a cuprins în chingile ei și conștiința de sine a omului, rupând categoric și brutal „a lumii legătură”. Cei care au mizat pe demnitate s-au regăsit, parțial, în esențialitatea universului originar, în

sugestia unei sacralități ancestrale ori au eșuat în imnificări fără obiect și maximalisme „cu voie de la poliție”. Candizii, la rândul lor, au devenit „cumini și umili” sau, lent și implacabil, s-au lăsat prinși de gustul comun pentru construcțiile poematice și au deraiat în mastodontice abstracțiuni alegorice.

După aceștia însă au venit *învinșii din copilărie*, flegmaticii adolescenți cu semnul damnării pe chipurile lor cuprinse de paloare, copiii cu un cod genetic adânc atacat de leucemia disoluției generale. Acestora nu le-a rămas altceva decât totala abandonare de sine ca o ultimă și minimă șansă de conștientizare a condiției reale a lumii și eului. Nici refuzul, nici izolarea, ci doar abandonarea de sine, scufundarea și „levitația” în marea tot mai lipsită de consistență și de realitate a lumii cu unica șansă de „întâlnire” și interferență (comunicare) cu „pasajele” ei dispersate. Abandonarea totală, uitarea de sine în toropeala stingerii și a dispersiei declanșează mecanismele probabilului cu efectul amestecului „pasajelor” realului cu cele ale imaginarului. În felul acesta fragmentele de viață, „imponderabile”, secționare până la infinitezimal se intersectează, se lasă străpunse de sclipirile fugare ale spiritului ce ia, astfel, cunoștință de sine. Neantul este „învinș” de eternitatea clipei creatoare. Virtuțile estetice ale „abia tangibilului”, ale efemerului, relevă o șansă de ființare (estetică) autentică. În spatele „fronturilor imaginare” regăsim într-un epicureu al nuanței un copil abulic care se agață cu ingenuitate de frânturile unor curcubeie de hârtie colorată, rămășițe ale unui univers care altădată se chema *viață*. Cu excepția câtorva bucăți de la sfârșit (având, mai degrabă, o rezonanță de gong teatral), situația eului liric este a unui învins resemnat. Un rătăcitor palid prin labirinturi ireale, friguroase ca un marș funebru, ca și viața noastră de toate zilele din '83-'86.

Andrei Țurcanu

* * *

E vară, atâta mi-am zis.
Am văzut un vârful de copac,
o femeie obosită,
un coral
care se vor repeta de atâtea ori
în atâtea ipostaze.
Mi te-am închipuit ca și mine:
privind pe fereastră în van,
și concluzia a fost pripită,
ca un basorelieu
din care lipsește partea cea mai importantă.
Apoi gara în care totul se mișcă
dincolo de mișcarea lentă a orelor.
Valizele mele sunt totuși mai grele
decât niște amintiri.
Aștept luna. Vezi, îmi zic,
pot aluneca în această noapte de vară
pe discul nesigur al lunii.

* * *

Elicea sau vuietul de valuri
retrăgându-se cu marea,
dungile de mătase, palmele pe sticlă,
mirosul de fum din crusta coaptă,
dicționarul (singurul loc unde mai pot zbura păsări exotice)
nu le îndepărta.
Ploaia îmi arată că nu-ți pot face case
pe apă,
cu atât mai puțin pe uscat,
se deschid ecluzele

pentru oboiul scufundat.
Cât de frumos ochii tăi îmi răpesc timpul –
și el o parte din ceva mai mare.
Să mă rostogolesc prin frunze,
cum toamna,
să-ți imit nuanța, elicea, vuietul de valuri
retrăgându-se cu marea,
dungile de mătase, palmele pe sticlă.

* * *

Azi desfacerea părului din agrafe
e tot așa de jucăușă și fără greș.
Scriu: îmi plac florile de câmp care apar
odată cu asfințitul
și dispar ca niște pași lini, atenți,
gingași
demni să se numească feminini.
Amăgitoare,
încă nu te-am confundat
cu lampionul renașterii, cu fereastra ușor
întredeschisă,
cu chipul așezat într-un sipet.
Una după alta
filele serii se desprind din album
ca niște maci
de la sân.

* * *

Cu mâna stângă lași amintiri –
zone de harcea-parcea

în care sunt admiși toți.
O rafală a capriciilor
apropie marea.
Între o mie de paloșe
stă numele tău scris pe nisip –
mai departe decât în trecut
nu poți fi.
Mâna dreaptă ți-e un chip,
sclipirile întunericului îl scot la iveală
ca pe un tăiș;
mâinile tale îmi arată cât de șubrede
sunt valurile.
Să mă acoperi, dacă vrei, cu o haină
ca atunci
când nu mi-am dat seama de frig.

* * *

Prin plasele întinse răzbat apele nordului
să readucă un chip aproape uitat
de mine sau de altcineva,
tot vreun refugiat în spatele fronturilor imaginare.
Vântul clatină sub geam frunzele în pom,
și una se desprinde din numărul general –
e august lunarul.
Îți observ mâhnirea pe buze, în ochi.
Sunt departe. Câmpia dantelată a sudului
se potrivește bine cu un cer senin
pe care mi l-am dorit.
Boarea de vânt lin adie cireșul, paltinul, bradul
și alte amintiri mai mărunte,
și doar din când în când
mă aplec asupra apelor repezi ale nordului
să te ridic ca pe o plantă suavă de seră.

Acolo cineva păstrează sentimentele
într-un plic,
scoicile se lovesc de stânci,
ilustrata mai reține și amurgul, și catargul,
un „lasă-mă în pace” ar spori melancolia.
Ah, moriștile de nisip de pe case
țin de timpul trecut –
cu el te mai poți război.
Se vede și în lună
cum te îndepărtezi de cuvintele mele
prefăcute doar în cuvinte.
Acolo continuă să rămână așa
și să nu se poată trece peste nimic.
Timpul îți aparține,
noaptea e sub arcă,
aruncă sticla
să plutească în larg.

Mâine poate totul va fi altfel,
nesatisfăcut de sine.
Mâine poate ne vom întoarce într-un vers –
oglindea aproape fidelă
a unei case cu etaj.
Mâine poate mișcările tale,
de departe ce vor fi,
se vor contopi cu apa, cu văzduhul, cu pastelul.
Mâine poate urmele de pe cer
vor cădea cu toatele
și va rămâne una singură

ca de picior subțire, nestatornic, de femeie –
Calea Lactee.
Mâine poate vom fi păstori
cu oi la număr
cât visele împlinite.
Mâine poate ne vom ascunde
sau vom ieși dintr-o busolă falsă.

Ating clavirul. E dezacordat,
îmi spune meșterul. Bietul de el –
e un melancolic.
Meșterul nu poate observa sunetele
emise de degetele
purtate prin colbul de pe capac.
Publicul e prezent, e aici. Adio, adolescență.
E momentul
să mă refugiez prin unul din labirinturi.
La capătul lui
totul ar putea fi mai încet
și ora mai darnică împărțită în mii de bucăți.
Cum ar apărea
sunetele într-un castel cu pereții înalți?
Ce vals trist ar fi putut scrie acum
Sibelius.

Toate s-au sfârșit. E vară. Căldura
e și ea un animal ce se sufocă.
A pleca sau a rămâne –

mereu insesizabile.
 Și totuși rămân aceeași pomi
 și hărăzirea unui timp
 despre care nu vrem să recunoaștem
 că trebuie pur și simplu cheltuit
 și gândurile planând în eterul lor aparte
 ca niște cavaleri în plină armură.
 E caniculă deci. Căii suflă din greu
 suind sarea pe cer,
 ne așteaptă grajdurile lui Augias.
 Superficialitatea – până la pulverizare.

* * *

Mare, te recreează extazul
 să exiști pururea, aria ta mă apropie
 de ceea ce cu fiecare bătaie de vâslă câștig.
 Zborul pescărușilor
 mă ține treaz deasupra dezastrelor,
 frumusețea ta – o întâmplare,
 mândria – o capcană.
 Mare, spre farul tău înot
 atunci când naufragiile îți depășesc volumul,
 furtuna ta rece nu mă îndoiaie
 când brațele calde de la proră
 ne părăsesc
 și jocul necruțător de-a ceva peste
 posibilitățile noastre
 devine periculos, mare.

* * *

Îți arăt oboseala acolo
 în panta domoală a dealului,
 în prunele uscate din pom,
 în aceleași vântoase
 născute de căderea lui august,
 în mâinile tale prinzând ramul,
 în coamele odihnitoare ale serii
 ce atârnă ca piscurile în pustiu.
 E minunat când în ceasurile fragede ale dimineții
 prind copacii încă jilavi,
 cu scoarța lor îngreunată de somnul apei,
 adevărate mantii suspendate în răcoarea de sus.
 Se dezlipesc de pe suprafața sclipitoare a frunzei
 atâtea și atâtea mărgăritare
 ce vor pluti mai departe
 spre limanul ochilor mei.
 Urmele rămase alungă oboseala într-o ploaie de ieri
 mireasma lor se suie în spațiu
 ca vița de vie spre podul casei.
 Îți arăt coacerea merelor pe ram,
 cerul limpede din barometru,
 gaița zburând deasupra caselor mici.

* * *

Și voi, reci vagabonzi,
 nevăzută față a sufletelor noastre,
 și pomii văzduhului,
 și sentimentele peste care timpul nu apasă,
 și nimbul de aur –
 totul parcă se avântă

cu aripi de trestii, | We know
doar cineva se mai ține de solul Selenei.

Nu te voi ruga să-ți lași brațele
de pe nimbul părului
să nu cazi
ca fructul din paradis.
Fii un pic altfel,
atât cât aş putea să uit
că secolul e un zbor de cvadrigă pe amforă.

* * *

Desprinde-ți ochii de la viforul înnodat.
Ușa, sacrificiul, tăcerea, da -
iată o lume posibilă.
Când nu te clintești,
îmi pozezi,
părul se repede în furtuna dezlănțuită,
pielea e însăși finețea,
exemplul de crestomație.
Fericirea devine efemeră.
O viață întregă mi-ar trebui
să-ți descriu zâmbetul.
Pașii tăi nu se aud pe pământ,
doar frumusețea te urmează
precum casa - pe melc.

* * *

Și dacă jocul nu poate fi raportat la nimic,
nu-i vina lui,
și dacă jocul te preferă,

nu-i vina ta.
Acceptă-l,
antichitatea de mâine va explica
acest mers al istoriei,
tot ce e superb în tine
trebuie să rețină clipa -
forma miniaturală a eternității.
Mai sunt și ochii tăi,
și epiderma neatinsă a gâtului orgolios,
și privirea
ce respinge primele culori triste ale amurgirii.
Am spus că dincolo de joc nu se poate ajunge,
jocul ești tu,
jocul ține locul aceluia ceva
de nimeni văzut.

* * *

Nu încăperea de care mă feresc, a ta,
nici bucuria copiilor de care te leagă genunea,
apărută din decupajele lor întunecate,
nici iarna, nici sortii,
ci mâna suspendată de un adio,
zilele începând de la un alt punct
de referință, al tău.
Mai departe -
mersul tiptil al pomilor aplecați,
repetarea
ce găsește un rost experienței,
iluzia cunoașterii
a tot ce-i lângă tine,
fluxul imaginației
dincolo de bariera acestei despărțiri.

Între mine și geamul tău | We know
se situează ceea ce se numește existență,
eterna egalare cu noi înșine.

* * *

Leagă-mă la ochi
să nu văd accentele statice ale ploii
și bătaia de ramuri
ca o reflectare a cine știe cărei indignări.

Leagă-mă la ochi
peste legătoarea pe care o port –
încă nu s-a demonstrat
că timpul se poate mișca în ambele direcții.

Deci sensul de târziu
are valoare.
Leagă-mă la ochi să ader la ceva
când degetele, luna, reflexele
se deduc din altele
tot așa cum excepția luminii
se deduce din întuneric.

* * *

Ca prin hainele decoltate
se scurge vara
din oră în oră împingând augustul spre chenare
pe măsura lucrurilor nicicând duse până la capăt.
Poți spune că anotimpul s-a învechit,
poți spune că e altul și altul,

poți spune orice.
Mi-am notat într-un caiet
acest spațiu închis.
Să mă apropii de petalele florilor,
de stepa îmbibată cu arome dulcege,
deci trecute?
Din rădăcina tăcerii sunt bruiate sunetele
pe care aș vrea să le rostesc.
Voi privi la vară
plajele rămase pe undeva, indiferent
pe unde.

* * *

Cât timp îți va trebui?
O clipă tăiată în două, în patru
până când voi putea citi
tăcerea ta și a zăpezii de pe case,
simțul tremurător fără de pricină.
Terasă. Ușă scârțâind
a toamnă,
timpul în alternare cu greșeala, jumătăți,
chiar și moartea anapoda:
în loc să ia, îți întoarce obiectele –
cadouri numai pentru tine,
turnuri de fildeș căzute în dizgrație.
Să fie oare o prelungire a naivității?
Alt nume nu i-am găsit dorinței,
acestui Cain.

M-am reținut în birou
între niște mișcări de reflexe
indolente ca planta târătoare
și un mesaj decolorat.
Cobor scările repede,
dar fără acel răsunet de fructe uscate
ca la urcare.
O senzație de statuie fără mâini
undevea între niște pereți
cu tencuiala măcinată,
cu canari,
poate un vis în care totul e adevărat;
același miros umed de aburi,
o frunză mare de eucalipt, maiestuoasă, pentru astmatici,
strânsă între paginile unui volum
și uitată în grabă pe birou.

Vrăjitorie întârziată,
bec cu wolframul stins,
piatră căzută pe întinderea lacului
și distrugând o imagine ce părea că așteaptă.
Apoi, ca o fugă desperecheată,
aproape un survol
al domiciliului cu numărul treisprezece
într-o secundă eliberată de timp,
într-un cerc scutit de calea întoarcerii.
Trezit ca și cum de un rid,
voi spune desigur ceva lejer
purtând parcă numai greutatea divinului.

Ce vânt proaspăt e totuși să trăiești,
să simți că ochii care te țintesc
pot fi din asediul iubirii.

Pe o fotografie se văd lanțuri de munți,
poduri înalte peste canale,
insule mărunte,
Pontul Euxin tulburând înserarea,
viața ta fără trup
plutind dincolo de roșul geamandurilor.
La ce te gândești?
Arată-mi și alte semne
ce m-ar conduce poate spre veritabila paloare.
Pe plajă
vorbele se scurg în furtună,
albatroșii prefac ținutul în alt ținut,
și îl simt scufundat
numai atunci când aștept ce va urma.
N-am să știu nimic despre zâmbetul tău –
s-a dovedit –
și mă întorc înapoi
oglundindu-mă în energia mării ochilor tăi.

Se apropie anotimpul?
De aici din cercul închis în mine
când nu poți vedea dacă vii sau te duci,
tu ești vioara întâi în orchestra pestriță a toamnei.
E doar să nu sporesc eternul contrast

Între ceea ce ești și ceea ce aș putea face să fii.

Ar fi poate neînțeleș de puțin pentru tine
și neînțeleș de mult pentru mine
să ne așezăm pe o bancă din parc
ca două figuri pe o tablă de șah
în care infinitatea de mutări e doar o iluzie.
Și tu ai simțit asta, prea devreme ai simțit,
ca un om ce-și va fi simțit propria naștere
ajuns din germene în fața dilemei.
Ce-aș putea face pentru tine care te-ai născut deja?
Ce-ai putea face pentru cea
care e deja vioara întâi în orchestra pestriță a toamnei.

* * *

E liniște amenințătoare.
Septembrie al acestor locuri curge ca un fluviu.
Și de unde această grabă a mea
ce seamănă cu o mișcare de rotație?
Voi pleca în kolhoz,
în acea lume unde culorile și nuanțele
trec prin purgatoriul cântarului,
unde scările de printre pomi
mă vor înălța deasupra unei lumi
apărute ca dintr-un măr.
Noi ne-am despărțit,
și nu era greu de prevăzut
bruma cea anunțată în repetate rânduri la radio
și care ne afunda tot mai mult în toamnă,
ca piciorul tău în nisipul de la mare.
Îți voi aduce un măr
ca și cum din dorința de a prelungi
existența ta pentru mine,

ca și cum din dorința de a fi banal
ca în a dărui cuiva un măr.

* * *

Când irișii revoltați, tot mai puțini la număr,
cad în subterfugii
și toamna coboară din somn
ca o imagine ștearsă,
aceleași păsări păzesc cărările înapoi, aceleași păsări –
corbii mei împăiați.
Să calc, să rotunjesc urmele din țărână,
să privesc panorama prin crengile subțiri și ude
înseamnă răbufnirea gândului respins,
viața unei vieți.
Ca din ziua de ieri
dintr-o lună înapoi
pietrele se acoperă cu mușchi și se cufundă.
Nervurile frunzei, strigătul transformat în gest,
peisajul pregătit morții
sunt ochii mari ai toamnei,
giulgiul ce se lasă peste vară.

* * *

Te voi revedea tot aceeași
concretă ca o gură de aer?
Aveai un vocabular
pe care numai din fericire
nu mi l-am notat,
dar cum altfel mi-aș fi închipuit
trupul tău de viță-de-vie,

Lelegant, întortocheat, | We know
gama de sentimente fiindu-ți aceea
de la ovalul frunzei până la gustul vinului.
Zâmbetul tău
ce avea ceva din desenele lui Saint-Exupéry
mă făcea să cred că și toamna,
când pomii, arcurile, cetățile se dezgolesc,
totul e doar un simbol,
și în această pornire de lucruri
aveam nevoie de gura de aer a farmecului tău
precum timpul
pentru a-și arăta scurgerea
are nevoie de corpuri.

* * *

Nori în creneluri subliniind nu naivitatea,
ci lupta împotriva ei,
o luptă crâncenă – un fel de oboseală sau adormire.
Arareori câte un zgomot răzbate,
semnele îndeasă ochiurile din mreje, același miracol de mâine
va cotili toate faptele de-a valma.
Și numai noi vom rămâne
contopiți cu lunile în care ne-am născut,
tineri în scrisorile pe care ni le-am scris
și bătrâni în cuvintele pe care nu ni le-am spus.
Nori pe sus
reflectând în indigo naivitatea de jos,
să-i mănăm ori să-i visăm
sunt două puncte de vedere și nu mai contează
care și cui aparține.

* * *

Cade frunză de fag tocmai din vârf din septembrie
peste malul arămiu al unui alt septembrie,
rândunelele trag cu aripile lor norii de sus
în apele mele adânci,
iar mlădițele de stuf se înclină
spre o barcă unde Galina
împrăștie cu picioarele
apa, timpul ce ne desparte
mai mare ca o apă.
Dintr-un înalt turn
adun ceața natală în mâini
de parcă aş vrea să lopătez
prin acest ultramarin al dimineții
ca o pasăre cu aripile furate.
Gestul meu lasă doar urme vagi,
colbul se molcomește,
nu se aude nici șoseaua de alături
care e plină de licurici,
și doar me imaginea ta de cumpănă grațioasă
ca o păpușă lângă părinți.

* * *

Tu ești o învinsă,
iar învingătorii tăi se îneacă
în smârcuri de ambrozie și de sânge.
Tu ești o lamă
știind totuși
că am mâinile goale.
Tu ești o casă
cu lumina aprinsă